

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Johan Devos

tegen

Het Laatste Nieuws en de heer José Masschelin, journalist,

Met een aangetekende brief van 7 april 2006 dient advocaat Rik Demeyer namens zijn cliënt Johan Devos klacht in tegen Het Laatste Nieuws en tegen journalist José Masschelin.

Aanleiding is de berichtgeving in Het laatste Nieuws van 9 en van 29 maart 2006 over het gerechtelijk onderzoek tegen klager.

De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft de inhoud van de klachtbrief meegedeeld aan Het Laatste Nieuws en heeft eerst nagegaan of een minnelijke regeling tussen partijen kon worden bereikt. Omdat een minnelijke regeling niet mogelijk was, heeft Het Laatste Nieuws op de klachtbrief geantwoord met een brief van 29 mei 2006. De advocaat van klager heeft hierop gerepliceerd met een brief van 5 juli 2006.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 21 november 2006. Namens klager verscheen zijn advocaat Rik Demeyer. Namens Het Laatste Nieuws verscheen de heer Raymond De Craecker, hoofd redactiebeheer. José Masschelin is in persoon verschenen.

DE FEITEN

Klager is leidend ambtenaar bij Aminal, de administratie leefmilieu, in West-Vlaanderen. Begin april 2006 wordt hij, samen met vijf andere ambtenaren, gearresteerd in het kader van een gerechtelijk onderzoek naar corruptie. De zes worden ervan verdacht geld te hebben aangenomen om moeilijke bouwdoSSIERS een positief advies te verlenen. Hierover is in diverse media, ook in Het Laatste Nieuws, uitvoerig verslag uitgebracht. Op 9 maart 2006 publiceert Het Laatste Nieuws een groot artikel onder de kop 'Schaamteloos corrupt' en met als ondertitel 'Topambtenaar landinrichting vroeg tot 25.000 euro per bouwdoSSIER', dat integraal de beweerde rol van klager in de zaak belicht. Daaronder verschijnt dezelfde dag een korter artikel met als titel 'Zes ambtenaren aangehouden'. Op 10 maart 2006 verschijnt een artikel onder de titel 'Lobbyisten ondervraagd in corruptiezaak bouwambtenaren', en de dag erna een stuk onder de titel 'Vijf bouwambtenaren blijven in cel'. Op 29 maart 2006 ten slotte brengt de krant een groot stuk onder de titel 'Gerecht en fiscus shoppen gratis bij Floralux', en met als ondertitel 'Werknemer van tuincentrum klaagt corrupte ambtenaren aan'.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In zijn klachtbrief, zijn repliek en zijn uiteenzetting voor de rapporteringscommissie betoogt de advocaat van klager dat zijn cliënt het recht op vrije verslaggeving niet wil betwisten. Wel ergert hij zich aan de berichtgeving in Het Laatste Nieuws, waarin volgens hem een aantal elementaire beginselen van goede journalistiek met voeten zijn getreden.

Klager betoogt dat het artikel van 9 maart 2006 onder de titel 'Schaamteloos corrupt' bestaat uit een amalgaam van citaten uit anonieme bronnen, met weinig eigen redactionele inbreng. Hij vraagt zich af wie die bronnen zijn en of die er geen belang bij hadden om klager zwart te maken. Journalist Masschelin houdt in zijn eigen redactionele inbreng geen rekening met het

vermoeden van onschuld en met het feit dat het gerechtelijk onderzoek zich nog in een beginfase bevindt, en hij heeft klager evenmin gehoord voordat hij de zware beschuldigingen publiceerde. Hij omschrijft klager onomwonden en ongenueanceerd als ‘de corrupte ambtenaar’, de titel van het stuk is ‘Schaamteloos corrupt’ en de ondertitel: ‘Topambtenaar landinrichting vroeg tot 25.000 euro per bouwdoos’, maar dat zijn allemaal elementen die het gerechtelijk onderzoek nog moet uitwijzen.

De advocaat van klager heeft de krant op 15 maart 2006 een antwoordtekst bezorgd, maar de krant heeft die niet opgenomen. Klager heeft dus geen weerwoord gekregen op de beschuldigingen die tegen hem werden gepubliceerd.

De krant heeft integendeel op 29 maart 2006 een nieuw artikel gepubliceerd, waarin klager opnieuw van zware feiten wordt beschuldigd, zoals het incasseren van ‘massa’s geld’ van bouwheren.

In het kader van een mogelijke minnelijke regeling is aangeboden om alsnog een interview met klager te publiceren. Maar klager is daar niet op ingegaan omdat hij zich op dat moment nog in voorlopige hechtenis bevond, en omdat het geven van een interview aan de krant in zekere in zelfs een beloning zou zijn voor Het Laatste Nieuws.

Klager ergert er zich ook aan dat het artikel melding maakt van irrelevante persoonlijke details over hem en over zijn gezinstoestand. Hij neemt het niet dat de krant een foto van zijn gezinswoning heeft afgedrukt. Volgens hem gaat het hier om een inbreuk op zijn privacy en die van zijn gezin.

Het Laatste Nieuws en de journalist betogen dat er een zorgvuldige bronnencontrole werd verricht. De informatie is gebaseerd op talrijke bronnen uit diverse milieus. Aangezien klager in voorlopige hechtenis zat, was het uiteraard onmogelijk hem een reactie te vragen.

De krant en de journalist voeren ook aan dat het gedrag van klager een publiek geheim was, nog voor hij in het kader van het gerechtelijk onderzoek werd aangehouden. Het is ook veelbetekenend, zeggen ze, dat klager in zijn klacht de gegrondheid van de feiten niet betwist. Het Laatste Nieuws voert nog aan dat in het artikel van 9 maart 2006 duidelijk wordt gemeld dat het onderzoek zich in de beginfase bevindt. Dit blijkt eveneens uit de stukken die de dagen erna, op 10 en 11 maart 2006, worden gepubliceerd.

Wat het recht van antwoord van klager betreft, meent Het Laatste Nieuws dat dit niet beantwoordt aan de vereisten van de wet en dat het daarom niet moest worden opgenomen. Het Laatste Nieuws en José Masschelin wijzen er ook op dat klager ambtenaar is met een publieke functie. Wanneer een dergelijke verdachte wordt gearresteerd, is het gebruikelijk dat de betrokken persoon wordt gesitueerd, zowel in zijn beroepsleven als privé. Klager is zeer bekend in West-Vlaanderen, want hij was al geruime tijd belast met de adviesverlening bij bouwaanvragen in landbouwgebied.

BESLISSING

De aanhouding van ambtenaren in het kader van een onderzoek naar fraude en corruptie is een belangrijk nieuwsfeit. De media hebben het recht en de plicht om hierover te berichten en de feiten in hun context te plaatsen. Dat recht wordt trouwens niet door klager betwist. Klager voert wel aan (1) dat Het Laatste Nieuws eenzijdig heeft bericht door (a) geen wederhoor te plegen tijdens de nieuwsgaring en door (b) na de publicatie van het artikel geen wederwoord te verlenen aan klager, (2) dat in het artikel van 9 maart 2006 onvoldoende duidelijk is gemaakt dat het om verdenkingen gaat en niet om vaststaande feiten en dat het vermoeden van onschuld dus onvoldoende werd gerespecteerd, en (3) dat de privacy van klager is

geschonden door de publicatie van gegevens over zijn gezinstoestand en van de foto van zijn woning.

(1) (a) Het is een beroepsethische regel om voor de publicatie van ernstige verdachtmakingen contact op te nemen met betrokkene en hem om zijn reactie te vragen. Dit is zeker aangewezen indien de informatie afkomstig is uit één enkele bron. (zie: *RvdJ 2003-07 Jolie t/ Het Laatste Nieuws, 11 december 2003 en RvdJ 2005-06, Baha'is t/ Rabaey en De Morgen, 8 september 2005*). Hiervan is in voorliggende zaak echter geen sprake. De journalist bericht over een lopend gerechtelijk onderzoek, hij maakt aannemelijk dat hij zijn informatie uit diverse en van elkaar onafhankelijke getuigenissen heeft gehaald en hij was ook in de onmogelijkheid om klager te contacteren, gelet op het feit dat die zich in voorlopige hechtenis bevond. In deze omstandigheden kon redelijkerwijze van de journalist niet gevraagd worden dat hij wederhoor pleegt voor de publicatie van zijn artikel.

(b) Over de juridische gronden waarop het recht van antwoord van klager is geweigerd, kan de Raad voor de Journalistiek geen uitspraak doen. De Raad stelt wel vast dat de antwoordtekst geen nieuwe elementen bevat die van die aard zijn dat ze in het kader van de beroepsethische beginsel van woord en wederwoord hadden moeten opgenomen worden (zie: *RvdJ, 2006-16, Put t/ VRT, 9 november 2006*).

(2) De journalist maakt aannemelijk dat zijn informatie gebaseerd is op verschillende, van elkaar onafhankelijke getuigenissen, en dit blijkt ook uit zijn berichtgeving. Zowel de titel van het artikel als de ondertitel stellen de corruptie voor als een vaststaand feit, en in de tekst wordt eenmaal onomwonden gesproken over de 'corrupte ambtenaar'. Toch kan de journalist, zelfs indien hij over voldoende elementen zegt te beschikken om de schuld van klager als vaststaand voor te stellen, er niet omheen dat het gerecht nog geen uitspraak heeft gedaan over de verdenkingen. Hoewel dit niet meteen een beroepsethische tekortkoming uitmaakt, stelt de Raad vast dat zowel uit de titel als uit de inhoud van het artikel van 9 maart 2006 onvoldoende naar voren komt dat klager enkel in verdenking was gesteld en dat het gerechtelijk onderzoek nog maar was opgestart. Een meer genuanceerde toon was daarom aangewezen. In de artikelen van de dagen nadien, 10 en 11 maart 2006, wordt wel aangegeven dat het gerechtelijk onderzoek nog in een beginfase verkeert en dat de klager ontkent, waardoor de ongenuanceerde toon van het eerste artikel enigszins ongedaan wordt gemaakt. .

(3) Het Laatste Nieuws voert terecht aan dat klager gesitueerd kon worden als ambtenaar en als persoon. In dat kader is ook het tonen van een foto van de woning van klager geen beroepsethische tekortkoming. De vermelding van details van de gezinstoestand van klager, die voor de feiten waarvoor hij verdacht wordt niet relevant zijn, vormt daarentegen wel een nodeloze inbreuk in het privé-leven van klager en zijn gezin, die niet noodzakelijk is vanuit de vereisten van de informatie. De Raad voor de Journalistiek herinnert in dat verband aan artikel 5 van de Code van Journalistieke beginselen (1982): *'De uitgevers, de hoofdredacteuren en journalisten moeten de individuele waardigheid en privacy respecteren; zij moeten iedere ongeoorloofde inmenging in persoonlijke pijn en smart vermijden, tenzij overwegingen i.v.m. de persvrijheid (...) dit noodzakelijk maken.'*

Om die redenen is de raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond in haar derde onderdeel.

Brussel, 8 februari 2007